

C-212/13 - 12

Referenční číslo podání	: DC15831
Číslo souboru	: 1
Autor podání	: Majczyzna Bogusław (R38876)
Datum podání	: 26/07/2013

Zapsáno do rejstříku podání Soudního dvora pod číslem V Lucemburku dne	941.365
29-07-2013	
Fax / E-mail : _____ Podáno dne : 26-07-13	Vedoucí kanceláře soudního dvora v.z. Miroslav Aleksejev Rada

Warszawa, dnia 26 lipca 2013 r.

**DO PREZESA I CZŁONKÓW
TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ**

**UWAGI NA PIŚMIE
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

przedkładane na podstawie art. 23 Statutu Trybunału Sprawiedliwości
w postępowaniu o wydanie orzeczenia wstępnego w sprawie

C-212/13

Ryneš

(sąd krajowy: Nejvyšší správní soud – Republika Czeska)

Pełnomocnik Rzeczypospolitej Polskiej:

Bogusław Majczyna

Adres do doręczeń:

**Ministerstwo Spraw Zagranicznych
al. J. Ch. Szucha 23
00-580 Warszawa - POLSKA**

I. STAN FAKTYCZNY I PYTANIE PREJUDYCJALNE

1. Pytanie prejudycjalne w sprawie C-212/13 *Ryneš* przedstawione zostało w związku ze sporem pomiędzy obywatelem czeskim (skarżący) a czeskim urzędem ochrony danych osobowych (*Úřad pro ochranu osobních údajů*), dotyczącym obowiązku zapłaty grzywny z powodu nieprzestrzegania przez skarżącego przepisów czeskiej ustawy o ochronie danych osobowych. Podstawą sporu jest wykładnia *art. 3 ust. 2 dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych*¹.
2. Jak wynika z uzasadnienia wniosku, skarżący miał zainstalowany w swoim domu system monitoringu wizyjnego. Powodem uruchomienia tego systemu była ochrona własności, zdrowia i życia skarżącego i jego rodziny. System składał się z pojedynczej kamery usytuowanej pod dachem domu. Kamera nagrywała wejście do domu, publiczną drogę i wejście do sąsiedniego domu. System umożliwiał jedynie nagrywanie obrazu, który przechowywany był na sprzęcie nagrywającym. Tylko skarżący miał bezpośredni dostęp do systemu i danych.
3. Pewnej nocy doszło do ataku na dom skarżącego, podczas którego wybito szybę w domu. Dzięki systemowi monitoringu możliwe było ustalenie tożsamości dwóch podejrzanych. Jeden z nich w trakcie postępowania podniósł kwestię zezwolenia na działanie systemu monitoringu zainstalowanego skarżącego. Podejrzany ten wskazał, że działanie tego systemu prawdopodobnie naruszyło przepisy ustawy o ochronie danych osobowych.
4. Urząd ochrony danych osobowych stwierdził, że skarżący naruszył przepisy ustawy o ochronie danych osobowych, ponieważ jako administrator danych osobowych pozyskiwał poprzez system monitoringu dane osobowe osób poruszających się po ulicy przed domem i wchodzących do domu po drugiej stronie ulicy bez ich zgody, nie poinformował on tych osób o przetwarzaniu danych osobowych, a także nie spełnił wymogu zgłoszenia przetwarzania danych do urzędu.
5. Skarżący odwołał się od decyzji urzędu. Dyrektor urzędu utrzymał decyzję w mocy. Skarga na tę decyzję została także oddalona.

1. ¹ Dz.U. WE L 281 z 23.11.1995, str. 31, z późn. zm.; Dz.U UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 15, str. 55

6. Skarżący złożył kasację do czeskiego Naczelnego Sądu Administracyjnego, w której podniósł, że wyjątek przewidziany w § 3 ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie. Zgodnie z tym wyjątkiem ustawa nie obejmuje przetwarzania danych osobowych przez osobę fizyczną jedynie do jej osobistego użytku. Skarżący zwrócił także uwagę na niespójne stosowanie i wykładnię pojęcia „przetwarzanie danych osobowych dla użytku osobistego”, zawartego w § 3 ust. 3 ustawy.
7. W związku z powyższym sąd kasacyjny skierował do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej następujące pytanie:

Czy działanie systemu kamer zainstalowanych na domu rodzinnym w celu ochrony własności, zdrowia i życia właścicieli domu może zostać zaklasyfikowane jako przetwarzanie danych osobowych przez „osobę fizyczną w trakcie czynności o czysto osobistym lub domowym charakterze” w rozumieniu art. 3 ust. 2 dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE 1995 L 281, str. 31), pomimo że system taki monitoruje również przestrzeń publiczną?

II. STANOWISKO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

II.1. Monitoring wizyjny jako przetwarzanie danych osobowych

8. Na wstępie konieczne jest rozstrzygnięcie, czy stosując monitoring wizyjny mamy do czynienia z przetwarzaniem danych osobowych.
9. W większości zastosowań technologii monitoringu wizyjnego, zwłaszcza gdy celem jest zwiększenie bezpieczeństwa, bądź też dyscypliny i wydajności pracy, jednym z głównych obiektów poddawanych monitoringowi jest człowiek i jego działanie. W systemach tego typu, według opinii Grupy roboczej ds. ochrony danych osobowych², ustanowionej na mocy art. 29 dyrektywy 95/46/WE (zwanej dalej: Grupą roboczą art. 29), w większości przypadków mamy do czynienia z przetwarzaniem danych osobowych. Zgodnie z reprezentowanym tam poglądem pojęcie danych osobowych obejmuje informacje dostępne w jakiegokolwiek formie, na przykład alfabetycznej, liczbowej, graficznej, fotograficznej czy akustycznej. Danymi osobowymi są zatem także wizerunki osób fizycznych, jak i profile otaczających je przedmiotów, ułatwiających często identyfikację

² Opinia nr 4/2007 w sprawie pojęcia danych osobowych, przyjęta w dniu 20 czerwca 2007 r. przez Grupę roboczą art. 29 (dokument dostępny na: http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_pl.pdf)

osób. Taka wykładnia jest także zgodna ze wyjaśnieniami zawartymi w motywach 14 i 15 preambuły dyrektywy 95/46/WE. Motyw 14 preambuły stanowi bowiem, że jeżeli w ramach społeczeństwa informacyjnego ma znaczenie rozwój technik gromadzenia, przekazywania, kompilowania, rejestrowania, przechowywania i przesyłania danych dźwiękowych i obrazowych osób fizycznych, niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie do przetwarzania takich danych. Z kolei motyw 15 doprecyzowuje, że przetwarzanie takich danych jest objęte dyrektywą 95/46/WE, ale tylko wtedy, gdy jest ono zautomatyzowane lub jeśli dane zawarte są lub przeznaczone do umieszczenia w zamkniętym układzie zbiorów, zorganizowanym według określonych kryteriów dotyczących osób fizycznych w celu zapewnienia łatwego dostępu do tych danych.

10. Mając powyższe na uwadze należy przyjąć, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z danymi osobowymi i ich przetwarzaniem.

II.2. Monitoring wizyjny jako czynności o czysto osobistym lub domowym charakterze

11. Kluczową kwestią dla rozstrzygnięcia problemu prawnego, z jakim zwrócił się sąd krajowy w niniejszej sprawie, jest ustalenie, co należy rozumieć pod pojęciem „czynności o czysto osobistym lub domowym charakterze”.
12. Należy zgodzić się z sądem krajowym, że dyrektywa 95/46/WE nie zawiera definicji tego pojęcia. Jedyną wskazówką pomocną przy jego interpretacji może być motyw 12 preambuły dyrektywy 95/46/WE, stanowiący że z zakresu zastosowania tej dyrektywy „należy wyłączyć przetwarzanie danych dokonywane przez osobę fizyczną w wykonywaniu działań o charakterze wyłącznie osobistym lub domowym, jak np. korespondencja i przechowywanie spisów adresów”.
13. Wątpliwości dotyczące znaczenia pojęcia „czynności o czysto osobistym lub domowym charakterze” nie zostały również wyjaśnione w projekcie *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)*³. Artykuł 2 ust. 2 lit d) tego projektu z jego zakresu przedmiotowego wyłącza przetwarzanie danych „przez osobę fizyczną w celach innych niż zarobkowe w ramach własnych działań o charakterze czysto osobistym lub domowym”. Dodatkową informację stanowi zatem fakt, że dane powinny być przetwarzane w celach innych niż zarobkowe. Motyw 15 preambuły, powtarzając treść art. 2 ust. 2 lit d) projektu

³ COM/2012/011 final - 2012/0011 (COD)

rozporządzenia, dodaje jedynie, że przetwarzanie w celach niezarobkowych oznacza przetwarzanie „bez związku z działalnością zawodową lub handlową”.

14. Jak zauważył sąd krajowy, orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości w tym zakresie również nie jest nazbyt obszerne. W odniesieniu do art. 3 ust. 2 *tiret* drugiej dyrektywy 95/46/WE Trybunał stwierdził w wyroku w sprawie C-101/01 *Lindqvist*, że „wyłączenie [to] powinno być interpretowane jako obejmujące wyłącznie działania wchodzące w zakres życia prywatnego lub rodzinnego jednostki”⁴. Trybunał dodał, że wyłączenie to „w sposób oczywisty nie ma miejsca w przypadku przetwarzania danych osobowych polegającego na ich opublikowaniu w internecie w taki sposób, że staną się one dostępne dla nieograniczonej liczby osób”. Warto jednak zwrócić uwagę na rozważania Trybunału w zakresie pytania siódmego w sprawie C-101/01 *Lindqvist*, w których zauważył on, „że dyrektywa 95/46/WE pozostawia państwom członkowskim margines swobody w niektórych dziedzinach i pozwala im utrzymać lub wprowadzić szczególne systemy dla specyficznych przypadków, o czym świadczy duża liczba jej przepisów”. Trybunał zastrzegł jednak, że takie sytuacje „powinny być wykorzystane w sposób przewidziany w dyrektywie 95/46/WE i zgodnie z jej celem, jakim jest zapewnienie równowagi między swobodnym przepływem danych osobowych a ochroną życia prywatnego.”⁵
15. Mając powyższe na uwadze Rzeczpospolita Polska uważa, że wobec wątpliwości co do znaczenia pojęcia „czynności o czysto osobistym lub domowym charakterze”, przy wykładni tego pojęcia należy odwołać się do celów wyłączenia takich czynności z zakresu zastosowania dyrektywy 95/46/WE.
16. Trybunał Sprawiedliwości w wyrokach w sprawie C-101/01, jak i w sprawie C-73/07⁶ podkreślił, że czynności wymienione w motywie 12 preambuły dyrektywy 95/46/WE, tj. korespondencja i przechowywanie spisów adresów, są jedynie przykładowe. Trybunał wywiódł stąd wniosek, że „drugie wyłączenie powinno być interpretowane jako obejmujące wyłącznie działania wchodzące w zakres życia prywatnego lub rodzinnego jednostki”. Jednak w świetle stanów faktycznych ww. spraw Trybunał doszedł do wniosku, że sytuacja taka nie miała miejsca i nie rozwiązał wątpliwości interpretacyjnych.
17. W świetle dotychczasowego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości można z pewnością powiedzieć tyle, że wyłączenie zawarte w art. 3 ust. 2 dyrektywy 95/46/WE

⁴ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 6 listopada 2003 r. w sprawie C-101/01 *Lindqvist*, pkt 47 (Zb. Orz. Z 2003 r., str. I-12971)

⁵ *Ibidem*, pkt 97

⁶ *Ibidem*, pkt 46 i 47 oraz wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie C-73/07 *Satakunnan Markkinapörssi Oy i Satamedia Oy*, pkt 43 i 44 (Zb. Orz. z 2008 r., str. I-09831)

nie ogranicza się do przykładów wymienionych w preambule. Przemawia za tym także fakt, że Trybunał tylko w przypadku wyłączenia zawartego w art. 3 ust. 2 *tiret* pierwsze dyrektywy 95/46/WE stwierdził, że rodzaje działalności wymienione tytułem przykładu w tym przepisie mają na celu określenie zakresu przewidzianego w nim wyłączenia w taki sposób, że to wyłączenie ma zastosowanie wyłącznie do takich działalności, które zostały w nim wyraźnie wymienione i które mogą być zaliczone do tego samego rodzaju (*eiusdem generis*)⁷.

18. W tej sytuacji przy interpretacji pojęcia „czynności o czysto osobistym lub domowym charakterze” warto wziąć pod uwagę opinię nr 4/2004 Grupy roboczej art. 29, dotyczącą przetwarzania danych osobowych przy zastosowaniu monitoringu wizyjnego⁸. Zgodnie z rozdziałem 5 ww. opinii można wyróżnić obszary, w których przepisy dyrektywy 95/46/WE nie mają w części lub w całości zastosowania. Dotyczy to m.in. przetwarzania danych osobowych w trakcie czynności o czysto osobistym lub domowym charakterze, a więc wyjątku przewidzianego w art. 3 ust. 2 drugie *tiret* dyrektywy 95/46/WE. Zdaniem Grupy roboczej art. 29 z całą pewnością dotyczy to sytuacji, gdy monitoringiem wizyjnym objęte jest wnętrze czyjś prywatnego domu. Pewne wątpliwości, według Grupy roboczej art. 29, może budzić zakwalifikowanie jako wyjątku określonego w dyrektywie, monitoringu wizyjnego w przypadku jego zainstalowania na zewnętrznych częściach budynku. Wątpliwości te wynikają jednak z faktu, że w dużej mierze przypadki te dotyczą sytuacji, w których monitoring zewnętrzny instalowany jest na rzecz np. wspólnoty mieszkaniowej i tym samym traci już charakter czynności czysto osobistych lub domowych. Jeśli jednak monitoring wizyjny zewnętrzny służy podmiotom indywidualnym i ma na celu kontrolę najbliższego otoczenia, np. drzwi, miejsca postojowego samochodu, przepisy dyrektywy 95/46/WE nie powinny mieć zastosowania, ze względu na fakt, że monitoring ma charakter czysto prywatny, a dane osobowe nie są dostępne dla osób trzecich.

19. Zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej najważniejszy przy interpretacji pojęcia „czynności o czysto osobistym lub domowym charakterze” jest cel dokonywanych działań. Z przedstawionego we wniosku prejudycjalnym stanu faktycznego wynika, że w trakcie stosowanego przez skarżącego monitoringu, dane osobowe osób trzecich były przetwarzane wyłącznie w celu osobistym i domowym, tj. w celu zapewnienia osobistego

⁷ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 6 listopada 2003 r. w sprawie C-101/01 Lindqvist, pkt 44.

⁸ Opinia 4/2004 w sprawie przetwarzania danych osobowych przed nadzór wideo, przyjęta w dniu 11 lutego 2004 r. przez Grupę roboczą art. 29 (dokument dostępny na: http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2004/wp89_en.pdf)

bezpieczeństwa i zabezpieczenia nieruchomości stanowiącej własność skarżącego i jego rodziny. Jak wynika z przedstawionych informacji, stosowanie przez skarżącego monitoringu jest wynikiem negatywnych zachowań osób trzecich prowadzących do naruszeń własności, i ma na celu wyeliminowanie tych zachowań poprzez inicjowanie przewidzianych prawem postępowań, jak również wzmoczenie poczucia bezpieczeństwa i ochronę własności. W opinii Rzeczypospolitej Polskiej istotną w niniejszej sprawie jest okoliczność, iż stosowany przez skarżącego monitoring nie jest wykorzystywany np. w celach zawodowych, zarobkowych, czy w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Kamera monitorująca najbliższe otoczenie została zainstalowana wyłącznie po to, by zabezpieczyć nieruchomość przed aktami wandalizmu, a zgromadzone w ten sposób nagrania przedstawione zostały organom ścigania w celu przeprowadzenia przez nie stosownych postępowań. Rzeczpospolita Polska uważa, że przetwarzanie danych, jakie miało miejsce w niniejszej sprawie, czyli w celu ochrony mienia przez osoby fizyczne oraz w celu dochodzenia przez nie ochrony swych praw poprzez inicjowanie postępowań przewidzianych prawem, powinno zostać zakwalifikowane zatem jako przetwarzanie danych w trakcie „czynności o czysto osobistym lub domowym charakterze” w rozumieniu art. 3 ust. 2 *tiret* drugiej dyrektywy 95/46/WE.

20. Grupa robocza art. 29 trafnie wskazuje jednocześnie, że monitoring powinien być poddany kontroli oraz respektować prawa osób trzecich, a także zasadę proporcjonalności. Zbierane dane powinny być adekwatne i istotne dla celów przetwarzania, co oznacza że urządzenia służące do monitoringu mogą być stosowane wyłącznie jako środki pomocnicze, jeśli istnieje cel rzeczywiście uzasadniający ich użycie. Systemy te mogą być stosowane, gdy inne środki prewencyjne ochrony bezpieczeństwa o charakterze fizycznym okażą się ewidentnie niewystarczające lub niemożliwe do zastosowania dla realizacji powyższych prawnie uzasadnionych celów. Zasadę proporcjonalności należy stosować także przy wyborze odpowiedniej technologii, kryteriów wykorzystywania urządzeń w konkretnych sytuacjach oraz ustaleń dotyczących przetwarzania danych, odnoszących się także do zasad dostępu i okresu przechowywania.
21. Zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej elementy te powinny być brane pod uwagę przy rozpatrywaniu, czy w trakcie monitoringu wykonywanego przez osoby prywatne zapewniona jest odpowiednia ochrona praw osób trzecich. Do sądu krajowego będzie należało ustalenie, czy zastosowanie monitoringu wizyjnego przez skarżącego odpowiadało rzeczywistej potrzebie, a zakres zbieranych danych nie wykraczał poza to,

co niezbędne do zapewnienia ochrony własności skarżącego oraz bezpieczeństwa jego i jego rodziny.

22. Dodatkowo Grupa robocza art. 29 zauważa, że w państwach członkowskich ochrona praw osób trzecich bardzo często ma miejsce w oparciu o przepisy prawa mające na celu ochronę dóbr osobistych. W opinii Rzeczypospolitej Polskiej ochrona taka gwarantuje niezbędną równowagę pomiędzy, z jednej strony prawami osób trzecich znajdujących się w miejscu podlegającym monitoringowi do celów prywatnych, a z drugiej prawem osób do zapewnienia niezbędnej ochrony swojego mienia, zdrowia i życia. Przepisy regulujące ochronę dóbr osobistych przewidują bowiem szeroki wachlarz środków prawnych rekompensujących dokonane naruszenia lub nawet zagrożenie ich dokonania. Dla przykładu Rzeczypospolita Polska pragnie wskazać polskie przepisy obowiązujące w tym zakresie. Zgodnie z art. 23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny⁹ za dobra osobiste uważa się w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swobodę sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnicę korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukową, artystyczną, wynalazczą i racjonalizatorską. Na podstawie art. 24 Kodeksu cywilnego, ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia osoba taka może także żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności aby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych. Co istotne, ciężar dowodu braku bezprawności działań naruszających dobra osobiste przeniesiony jest na podmiot naruszający te dobra.

23. Na zakończenie Rzeczypospolita Polska pragnie zauważyć, że przyjęcie odmiennej interpretacji pojęcia „czynności o czysto osobistym lub domowym charakterze” mogłoby prowadzić do paradoksalnej sytuacji, gdy osoba fizyczna korzystająca z prywatnego systemu monitoringu byłaby obowiązana realizować wynikające z ustawy obowiązki informacyjne, tj. informować o fakcie przetwarzania danych osobowych, w stosunku do osoby dopuszczającej się naruszenia jej miru domowego, a nawet czynów niedozwolonych przepisami prawa karnego, np. niszczenia mienia, włamania, kradzieży.

⁹ Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.

Taki kierunek interpretacji ww. pojęcia prowadziłyby do nieuzasadnionego pozbawienia osób prywatnych istotnego środka ochrony własnego mienia, życia i zdrowia.

III. PROPOZYCJA ROZSTRZYGNĘCIA

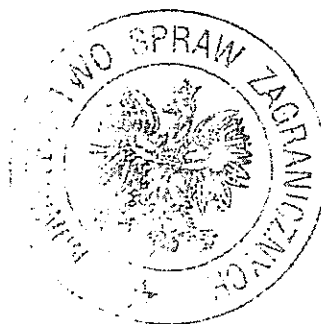
24. W świetle powyższych uwag Rzeczpospolita Polska proponuje Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej udzielenie następującej odpowiedzi na pytanie prejudycjalne przedstawione przez sąd krajowy:

Działanie systemu kamer zainstalowanych na domu rodzinnym w celu ochrony własności, zdrowia i życia właścicieli domu powinno zostać zaklasyfikowane jako przetwarzanie danych osobowych przez „osobę fizyczną w trakcie czynności o czysto osobistym lub domowym charakterze” w rozumieniu art. 3 ust. 2 *tiret* drugie dyrektywy 95/46/WE, nawet jeśli system taki monitoruje również przestrzeń publiczną.

Bogusław Majczyna

Bogusław Majczyna

Pełnomocnik Rzeczypospolitej Polskiej

Vyjádření Polska

Věc C-212/13*

Písemnost předložená:

Polskou republikou

Název věci:

RYNEŠ

Datum doručení:

26. července 2013

Písemné vyjádření Polské republiky předložené podle článku 23 protokolu o statutu Soudního dvora a týkající se žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-212/13, Ryneš (vnitrostátní soud: Nejvyšší správní soud – Česká republika).

I. SKUTKOVÝ STAV A PŘEDBĚŽNÁ OTÁZKA

1 Předběžná otázka položená ve věci C-212/13, Ryneš, se týká sporu mezi českým státním příslušníkem (žalobce) a Úřadem pro ochranu osobních údajů ohledně povinnosti žalobce zaplatit pokutu kvůli nedodržení ustanovení českého zákona o ochraně osobních údajů. Spor se týká výkladu čl. 3 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů¹.

2 Z odůvodnění žádosti vyplývá, že žalobce ve svém domě instaloval systém kamerového dohledu. Důvodem instalace tohoto systému byla ochrana vlastnictví, zdraví a života žalobce a jeho rodiny. Systém se skládal z jedné kamery, umístěné pod římsou střechy. Kamera snímala vstup do domu, veřejnou ulici a vstup do protějšího domu. Systém umožňoval jen obrazový záznam, který byl ukládán do nahrávacího zařízení. K systému a jeho datům měl přímý přístup jen žalobce.

3 Jednou v noci došlo k útoku na dům žalobce, při němž bylo rozbito okno domu. Díky systému kamerového dohledu se podařilo identifikovat dva podezřelé. Jeden z podezřelých podal v rámci řízení podnět k prověření provozu systému

* Jednací jazyk: čeština.

¹ Úř. věst. L 28 I, s. 31; Zvl. vyd. 13/015, s. 355.

kamerového dohledu žalobcem. Upozornil, že provoz systému asi porušuje ustanovení zákona o ochraně osobních údajů.

4 Úřad pro ochranu osobních údajů dospěl k závěru, že žalobce porušil zákon o ochraně osobních údajů, jelikož jako správce osobních údajů shromažďoval prostřednictvím systému kamerového dohledu osobní údaje osob pohybujících se po ulici před domem a vstupujících do domu na druhé straně ulice, a to bez jejich souhlasu, tyto osoby o zpracování osobních údajů nijak neinformoval a nesplnil povinnost oznámení zpracování údajů Úřadu.

5 Žalobce podal proti rozhodnutí Úřadu rozklad. Předseda Úřadu rozhodnutí potvrdil. Žaloba proti tomuto rozhodnutí byla rovněž zamítnuta.

6 Žalobce podal kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu a uvedl v ní, že na jeho případ dopadá výjimka dle § 3 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů. Podle ní se zákon nevztahuje na zpracování osobních údajů, které provádí fyzická osoba výlučně pro osobní potřebu. Žalobce dále poukázal na rozpornou aplikaci a výklad pojmu „zpracování osobních údajů pro osobní potřebu“ uvedeného v § 3 odst. 3 zákona.

7 V návaznosti na výše uvedené předložil Nejvyšší správní soud Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

Lze provozování kamerového systému umístěného na rodinném domě za účelem ochrany majetku, zdraví a života majitelů domu podřadit pod zpracování osobních údajů „prováděné fyzickou osobou pro výkon výlučně osobních či domácích činností“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 směrnice 95/46/ES (Úř. věst. L 281, s. 31; Zvl. vydání 13/015, s. 355), třebaže takovýto systém zabírá též veřejné prostranství?

II. STANOVISKO POLSKÉ REPUBLIKY

II.1. Kamerový dohled jako zpracování osobních údajů

8 Nejprve je třeba přezkoumat, zda využití kamerového dohledu je třeba považovat za zpracování osobních údajů.

9 Ve většině případů využití technologie kamerového dohledu, obzvláště pokud je cílem zvýšení bezpečnosti, ale i zajištění kázně nebo produktivity práce, je jedním z hlavních předmětů tohoto dohledu člověk a jeho činnost. Podle stanoviska přijatého pracovní skupinou pro ochranu osobních údajů², zřízenou článkem 29 směrnice 95/46 (dále jen „pracovní skupina zřízená podle článku 29“), u systémů tohoto typu zpravidla jde o zpracování osobních údajů. Podle názoru vyjádřeného v tomto stanovisku pojem osobní údaje zahrnuje informace bez ohledu na formu, v jaké jsou k dispozici. Mohou mít tedy například textovou,

² Stanovisko č. 4/2007 k pojmu osobní údaje, přijaté dne 20. června 2007 pracovní skupinou zřízenou podle článku 29 (dokument je dostupný na adrese: http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_cs.pdf)

číselnou, grafickou, fotografickou či zvukovou podobu. Osobní údaje tedy představují i obrazové záznamy fyzických osob, jakož i profily předmětů, které je obklopují a které často usnadňují jejich identifikaci. Tento výklad je rovněž v souladu s upřesněními uvedenými ve čtrnáctém a patnáctém bodě odůvodnění směrnice 95/46. Čtrnáctý bod odůvodnění totiž uvádí, že s ohledem na význam současného rozvoje technologií pro příjem, přenos, úpravu, zaznamenání, uchování či sdělování zvukových a obrazových údajů týkajících se fyzických osob v rámci informační společnosti se tato směrnice použije i na zpracování těchto údajů. Patnáctý bod odůvodnění upřesňuje, že směrnice 95/46 se vztahuje na zpracování těchto údajů, pouze pokud jsou automatizována nebo pokud jsou zpracovávány údaje obsaženy nebo mají být obsaženy v rejstříku uspořádaném podle zvláštních hledisek týkajících se fyzických osob, aby byl umožněn snadný přístup k těmto údajům.

10 S ohledem na výše uvedené je třeba mít za to, že v projednávaném případě se jedná o osobní údaje a jejich zpracování.

II.2. Kamerový dohled jako výlučně osobní či domácí činnost

11 Pro vyřešení právního problému předloženého vnitrostátním soudem v projednávané věci je klíčový výklad pojmu „výlučně osobní či domácí činnosti“.

12 Je třeba souhlasit s názorem vnitrostátního soudu, že směrnice 95/46 neposkytuje definici tohoto pojmu. Jediným vodítkem, které může být pro jeho výklad užitečné, je dvanáctý bod odůvodnění této směrnice, který uvádí, že z působnosti směrnice je třeba vyloučit „zpracování údajů fyzickou osobou při výkonu činností, které mají výlučně osobní povahu, jako je korespondence nebo vedení adresáře“.

13 Pochybnosti týkající se významu pojmu „výlučně osobní či domácí činnosti“ nebyly rozptýleny ani v návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováváním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (obecné nařízení o ochraně údajů)³. Článek 2 odst. 2 písm. d) tohoto návrhu vylučuje z věcné působnosti nařízení zpracování osobních údajů „prováděné fyzickou osobou, které má výlučně osobní či domácí povahu a které se neprovádí za účelem zisku“. Dodatečnou informací tedy představuje to, že uvedené zpracování nesmí být prováděno za účelem zisku. Patnáctý bod odůvodnění, který opakuje obsah čl. 2 odst. 2 písm. d) návrhu nařízení, pouze doplňuje, že zpracováním, které se neprovádí za účelem zisku, se rozumí zpracování „bez jakékoli souvislosti s profesní nebo obchodní činností“.

14 Jak uvedl předkládající soud, judikatura Soudního dvora v tomto ohledu rovněž není velmi rozsáhlá. V souvislosti s čl. 3 odst. 2 druhou odrážkou směrnice 95/46 Soudní dvůr v rozsudku ze dne 6. listopadu 2003, Lindqvist, potvrdil, že „[t]ato výjimka tedy musí být vykládána tak, že se týká pouze činností v rámci

³ COM/2012/011 final – 2012/0011 (COD)

soukromého nebo rodinného života jednotlivců“⁴. Soudní dvůr dodal, že tato výjimka „zjevně neplatí pro zpracování osobních údajů, jež spočívá v jejich zveřejnění na internetu tak, že se zpřístupní neomezenému počtu osob“. Je však třeba uvést, že v úvahách týkajících se sedmé otázky položené ve věci Lindqvist Soudní dvůr uvedl, že „směrnice 95/46 přiznává členským státům v určitých oblastech rozhodovací prostor a [...] opravňuje [je] ponechat nebo zavést zvláštní režimy pro konkrétní situace, o čemž také svědčí značný počet jejích ustanovení“. Soudní dvůr nicméně upřesnil, že takové možnosti „musí být využívány způsobem stanoveným směrnicí 95/46 a v souladu s jejím cílem, kterým je zachování rovnováhy mezi volným pohybem osobních údajů a ochranou soukromého života“⁵.

15 Se zřetelem k výše uvedenému má Polská republika za to, že vzhledem k pochybnostem týkajícím se významu pojmu „výlučně osobní či domácí činnosti“ je třeba tento pojem vykládat s ohledem na cíle vyloučení takovýchto činností z působnosti směrnice 95/46.

16 Ve výše uvedeném rozsudku Lindqvist a v rozsudku ze dne 12. prosince 2008, Satakunnan Markkinapörssi a Satamedia⁶, Soudní dvůr zdůraznil, že činnosti zmíněné ve dvanáctém bodě odůvodnění směrnice 95/46, tj. korespondence nebo vedení adresáře, jsou uvedeny pouze jakožto příklady. Soudní dvůr z toho vyvodil závěr, že „druhá výjimka musí být vykládána tak, že se vztahuje výhradně na činnosti spadající do rámce soukromého či rodinného života jednotlivců“. Nicméně s ohledem na skutkové okolnosti obou výše uvedených věcí Soudní dvůr dospěl k závěru, že se o takové činnosti nejednalo, a pochybnosti o výkladu nerozptýlil.

17 S ohledem na stávající judikaturu Soudního dvora lze každopádně tvrdit, že výjimka uvedená v čl. 3 odst. 2 směrnice 95/46 se neomezuje na příklady uvedené v odůvodnění. Hovoří pro to i skutečnost, že Soudní dvůr pouze v souvislosti s výjimkou uvedenou v čl. 3 odst. 2 první odrážce směrnice 95/46 uvedl, že činnosti zmíněné v tomto článku jako příklad slouží k vymezení rozsahu výjimky, jež je v něm stanovena, takže se tato výjimka vztahuje pouze na činnosti, které jsou buď takto výslovně uvedeny, nebo které lze zařadit do téže kategorie (*eiusdem generis*)⁷.

18 Za této situace je užitečné při výkladu pojmu „výlučně osobní či domácí činnosti“ přihlídnout ke stanovisku 4/2004 pracovní skupiny zřízené podle článku 29 ke zpracování osobních údajů prostřednictvím kamerového dohledu⁸. Podle

⁴ C-101/01, Recueil, s. I-12971, bod 47.

⁵ Výše uvedený rozsudek Lindqvist (bod 97)

⁶ Výše uvedený rozsudek Lindqvist (body 46 a 47) a rozsudek ze dne 12. prosince 2008, Satakunnan Markkinapörssi a Satamedia (C-73/07, Sb. rozh. s. I-9831, body 43 a 44)

⁷ Výše uvedený rozsudek Lindqvist (bod 44).

⁸ Stanovisko 4/2004 ke zpracování osobních údajů prostřednictvím kamerového dohledu, přijaté dne 11. února 2004 pracovní skupinou zřízenou podle článku 29 (dokument dostupný na adrese: http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2004/wp89_en.pdf)

kapitoly 5 tohoto stanoviska lze vymezit oblastí, na něž se ustanovení směrnice 95/46 částečně nebo zcela nevztahují. Tak je tomu mimo jiné u zpracování osobních údajů prováděného pro výkon výlučně osobních či domácích činností, což je výjimka stanovená v čl. 3 odst. 2 druhé odrážce směrnice 95/46. Podle pracovní skupiny zřízené podle článku 29 se to nepochybně vztahuje na situaci, kdy je předmětem kamerového dohledu interiér soukromého domu. Pochybnosti se podle skupiny zřízené podle článku 29 mohou týkat toho, zda se výjimka vztahuje na instalaci systému kamerového dohledu na vnější části obydlí. Tyto pochybnosti nicméně souvisejí se skutečností, že takové případy se obvykle týkají situací, kdy je externí systém kamerového dohledu instalován pro potřeby například společenství vlastníků a nespadá tedy pod výlučně osobní či domácí činnosti. Naproti tomu pokud je externí systém kamerového dohledu provozován ve prospěch jediné domácnosti a zachycuje bezprostřední okolí, například dveře nebo parkovací místo pro vozidlo, neměla by se ustanovení směrnice 95/46 použít, vzhledem k výlučně osobnímu využití systému a nemožnosti třetích osob získat přístup k údajům.

19 Podle Polské republiky je při výkladu pojmu „výlučně osobní či domácí činnosti“ nejdůležitější cíl prováděných činností. Z popisu faktického stavu v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že v rámci použití systému kamerového dohledu ze strany žalovaného byly osobní údaje třetích osob zpracovávány výlučně s osobním či domácím cílem, za účelem zajistit osobní bezpečnost žalobce a jeho rodiny a chránit jejich majetek. Z poskytnutých informací vyplývá, že používání systému kamerového dohledu žalobcem je důsledkem škodlivých jednání třetích osob narušujících jeho soukromé vlastnictví a jeho cílem je ukončení těchto jednání prostřednictvím zahájení zákonem stanovených postupů, jakož i zvýšení pocitu bezpečnosti žalobce a ochrany jeho majetku. Podle Polské republiky je v projednávaném případě důležité, že kamerový dohled používaný žalobcem není provozován například pro podnikatelské účely, za účelem zisku nebo v souvislosti s výkonem hospodářské činnosti. Kamera snímající nejbližší okolí byla instalována pouze za účelem chránit nemovitost žalobce proti aktům vandalizmu, a takto získané záznamy byly předloženy orgánům pověřeným stíháním s cílem umožnit jim vést příslušné řízení. Podle Polské republiky zpracování údajů prováděné v projednávané věci, tj. za účelem umožnit fyzickým osobám chránit jejich majetek a uplatnit jejich práva prostřednictvím zahájení zákonem stanovených postupů, tedy musí spadat pod zpracování údajů uskutečňované v rámci „výlučně osobních či domácích činností“ v souladu s čl. 3 odst. 2 druhou odrážku směrnice 95/46.

20 Pracovní skupina zřízená podle článku 29 kromě toho správně uvádí, že kamerový dohled musí podléhat kontrole a respektovat práva třetích osob, jakož i zásadu proporcionality. Shromažďované údaje musí být přiměřené a relevantní pro účely zpracování, což znamená, že systémy kamerového dohledu lze instalovat pouze jako pomocné prostředky, pokud existují účely skutečně odůvodňující použití uvedených systémů. Tyto systémy lze použít, jestliže se ukáže, že jiná preventivní opatření na ochranu bezpečnosti fyzické povahy jsou

zjevně nedostatečná nebo nepoužitelná k dosažení uvedených legálních cílů. Zásada proporcionality se uplatní rovněž na volbu vhodné technologie, kritéria použití zařízení v konkrétních případech a specifikaci ustanovení v oblasti zpracování údajů, týkajících se i pravidel pro přístup a doby uchovávání.

21 Podle Polské republiky je třeba tyto skutečnosti zohlednit při přezkumu, zda v rámci použití systému kamerového dohledu soukromými osobami jsou dostatečně chráněna práva třetích osob. Vnitrostátní soud musí určit, zda využití kamerového dohledu ze strany žalobce odpovídalo skutečné potřebě, a zda rozsah shromažďovaných údajů nepřekračoval to, co bylo nutné k zajištění ochrany jeho majetku, jakož i bezpečnosti jeho a jeho rodiny.

22 Pracovní skupina zřízená podle článku 29 kromě toho poukazuje na to, že v členských státech jsou práva třetích osob zpravidla chráněna prostřednictvím právních předpisů týkajících se ochrany osobnostních práv. Podle Polské republiky taková ochrana zaručuje nezbytnou rovnováhu mezi právy třetích osob, které se nacházejí na místě, jež je předmětem kamerového dohledu pro soukromé účely, na jedné straně, a právem každého zajistit nezbytnou ochranu svého majetku, zdraví a života na straně druhé. Právní předpisy v oblasti ochrany osobnostních práv totiž stanoví širokou škálu právních prostředků k získání kompenzace porušení, nebo i pokusů o porušení. Polská republika uvádí jako příklad polská ustanovení použitelná v tomto ohledu. Podle článku 23 zákona ze dne 23. dubna 1964 občanského zákoníku (Kodeks cywilny⁹) se za osobnostní práva považují zejména zdraví, svoboda, čest, svoboda svědomí, příjmení a pseudonym, podoba, listovní tajemství, nedotknutelnost obydlí, vědecké bádání, umělecká tvorba a inovátorská a racionalizační činnosti. Podle článku 24 občanského zákoníku ten. jehož osobnostní právo je ohroženo jednáním druhého, může požadovat ukončení tohoto jednání, ledaže je toto jednání legální. V případě porušení práva může poškozený žádat, aby jeho autor přijal nezbytná opatření k odstranění škodlivých následků a zejména aby učinil prohlášení s určitým obsahem a odpovídající formou. Podle pravidel stanovených zákoníkem může rovněž požadovat finanční náhradu nebo platbu určité peněžité částky ve prospěch určitého prospěšného cíle. Pokud porušení osobnostního práva vedlo k majetkové újmě, může poškozený požadovat její náhradu podle obecných zásad. Je třeba poznamenat, že pokud jde o legalitu jednání porušujícího osobnostní právo, je důkazní břemeno přeneseno na autora jednání.

23 Na závěr Polská republika uvádí, že zvolit jiný výklad pojmu „výlučně osobní či domácí činnosti“ by mohlo vést k paradoxní situaci, kdy by fyzická osoba používající soukromý systém kamerového dohledu byla povinna splnit oznamovací povinnosti stanovené zákonem, to znamená informovat osobu narušující jeho obydlí, nebo dokonce páchající čin zakázaný trestněprávními předpisy, jako je například poškozování majetku, vloupání nebo krádež, o zpracování osobních údajů. Takový výklad výše uvedeného pojmu by vedl

⁹ Dz. U. č. 16, položka 93, ve znění pozdějších změn.

k tomu, že jednotlivci by byli bezdůvodně zbaveni významného prostředku na ochranu svého majetku, života a zdraví.

III. NÁVRH ODPOVĚDI

24 S ohledem na výše uvedené úvahy Polská republika navrhuje, aby Soudní dvůr odpověděl na otázky položené vnitrostátním soudem takto:

Provozování kamerového systému umístěného na rodinném domě za účelem ochrany majetku, zdraví a života majitelů domu je třeba podřadit pod zpracování osobních údajů „prováděné fyzickou osobou pro výkon výlučně osobních či domácích činností“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 druhé odrážky směrnice 95/46/ES, i když takovýto systém zabírá též veřejné prostranství.

(sé) Bogusław Majczyna

Zmocněnec Polské republiky

